

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

ARHITECTURA LUMINII

ANALIZĂ SPECTRALĂ

Coordonator: Daniel-Emil Bichir

Libris
EDITORIAL

BRAȘOV, 2019

CUPRINS

LUMINA INIȚIERII	5
<i>de Daniel-Emil Bichir</i>	
DOUĂ SUTE DE ANI DE LA NAȘTEREA MARELUI NOSTRU ÎNAINȚAȘ NICOLAE BĂLCESCU	13
<i>de Radu Homescu</i>	
MATERIE ȘI CONȘTIINȚĂ	27
<i>de Vili I. Cotrescu</i>	
LUMINA ÎN SPAȚIUL SACRU	73
<i>de + ÎPS Mitropolitul Emeritus Chrysostomos, de Etna, CA Augustin Ioan</i>	
UN CREȘȚIN FILOCALIC	93
<i>de Cristian Muntean</i>	
IDENTITATEA ÎN LUMINA INTEROGĂRII PROPRIULUI NUME. ANALIZĂ SPECTRALĂ A CUVÂNTULUI VALAH	99
<i>de Adrian Lesenciuc</i>	
CITIREA. ȘI SCRIEREA	115
<i>de Augustin Ioan</i>	
INTELLIGENCE-UL PRIVAT. DEZIDERAT VS. REALITATE	123
<i>Claudiu Dobrițoiu</i>	

LUMINA INIȚIERII

DANIEL-EMIL BICHR

Am adus dezbaterea publică din vara anului 2019 sub semnul Luminii. „Maratonul Școlii de Vară” s-a reunit în același spațiu al Hotelului Gött, iar Lumina – fie cea a tiparului aducător de cunoaștere, așa cum a fost în cazul celebrului tipograf german stabilit la Brașov, de sub teascurile căruia au ieșit și *Gazeta de Transilvania*, și suplimentul acesteia, *Foaie pentru minte, inimă și literatură*, fie cea a cuvântului în devenirea lui în limbă, fie cea spațiului sacru – este Lumina Inițierii, supusă în paginile prezentei culegeri analizei spectrale.

Aparent stranie, analiza spectrală este o metodă fizică de cercetare a materiei, a compoziției unei substanțe, prin evaluarea spectrului de radiații. Adică a luminii corpului, în amestecul de benzi spectrale de emisie sau absorbție. Prezenta culegere de texte rezultate din dezbaterea din cadrul „Maratonului Școlii de Vară” este una care dă seama de materia căutătoare de Lumină, de materia care se devoalează pe sine. Este una care dă seama de emisia de Lumină din textele autorilor, în vibrația de aceeași lungime de undă cu cea a lectorilor ei.

„Maratonul Școlii de Vară 2019” aduce în analiza spectrală texte de o frumusețe și o diversitate a cunoașterii care îngăduie călăuzirea spre Lumină: Radu Homescu amintește marea aniversare a anului curent, *Două sute de ani de la nașterea marelui nostru înaintaș Nicolae Bălcescu*, Vili I. Cotrescu se angajează în plină analiză spectrală prin propriul text, intitulat *Materie și conștiință*, +ÎPS Mitropolitul Emeritus Chrysostomos, de Etna, CA, secondat de Augustin Ioan vorbesc despre *Lumina în spațiul sacru*, părintele Cristian Muntean adâncește cercetarea prin textul *Un creștin filocalic*, Adrian Lesenciuc propune o analiză spectrală explicită focalizată pe studiul cuvântului *valah* prin textul *Identitatea în lumina interogării propriului nume*, Augustin Ioan rămâne la Lumina Cuvântului cu excelentul text *Citirea. Și scrierea*, iar Claudiu Dobrițoiu propune o pledoarie (în limitele științelor comunicării) pentru *Intelligence-ul privat. Deziderat vs. realitate*, așadar o pledoarie pentru adevăruri și Adevăr.

În lumina acestei proiecții, îmi propun o introducere multiperspectivală în problematica anunțată. Oricine știe, sau, mai bine zis, are o idee a sa despre Lumină, mai puțin știu ce este Inițierea. Și mai puțini au trecut prin Poarta Inițierii, pentru că nu toți sunt chemați. Accesul la Lumină, prin intrarea într-un anumit grup inițiativ, oricare ar fi el, nu este ușoară, deoarece Răul se opune. Există mai multe piedici în acest proces, prin urmare oricine dă propriile lui lupte:

1. O luptă internă: Una ai vrea să faci și alta faci! Prevenirea se învață în perioada uceniciei, în lupta cu exagerările, cu viciile;
2. O luptă cu societatea: Lumea în care trăim nu este una ideală, ci plină de tot felul de dezamăgiri, de minciuni sau înșelătorii. Dar așa sunt oamenii cu care comunicăm de-a lungul trecerii prin viață și trebuie să le acceptăm alunecările;

3. O luptă cu timpul: Nimeni nu știe exact ce este timpul. Tot ce putem spune este că timpul nu are limite și că EL, UNUL, UNICUL, Dumnezeu, Marele Arhitect al Universului, ne dă „durată”! Dar aceasta este relația cu Divinitatea.

Dacă înțelegem și stăpânim aceste trei etape de pe drumul spre Lumină, dacă suntem învingători în lupta noastră pe cele trei planuri, putem spune că ne aflăm pe Calea noastră, aceea ce ne este unică, după cum spunea Buddha. Tot Buddha ne sfătuia ca, dacă vrem să reușim, să apelăm la un Maestru.

În mentalul colectiv, cel care caută Lumina este un tânăr care urcă undeva pe un munte. Aici găsește un bătrân, neapărat cu barbă albă, calm, spre deosebire de tânărul care țopăie de nerăbdare. Acesta este clișeul care încearcă să simplifice totul până la nivelul de înțelegere al profanilor, cum de altfel pildele lui Iisus au coborât cunoașterea dogmatică superioară la nivelul înțelegerii omului de rând.

Să luăm, prin pilde, trei exemple ale întâlnirii cu Maestrul ...

Un tânăr a fost întrebat de Maestru:

— De ce ai venit?

— Să mă înveți să lupt, să devin cel mai bun, s-a repezit tânărul.

— Mă bucur. Vom începe antrenamentul chiar de mâine dimineață!

Profanul n-a dormit deloc, cu gândul că este cel mai norocos. La răsăritul soarelui era deja în fața templului, așteptând să apară Maestrul, care, de cum a sosit, i-a spus:

— M-am gândit azi-noapte la vopseaua scorojită de pe poartă. Poate vrei să mă ajuți, s-o cureți, s-o vopsești.

— Bineînțeles, a spus tânărul, și munci până când se întunecă, dar termină tot și plecă la culcare gândind cum va începe el antrenamentul a doua zi.

Când se văzu mulțumit și vesel cu Maestrul, acesta i-a spus cu bunătațe:

— Am văzut ce frumoasă e poarta, dar gardul arată groaznic. Nu vrei să vopsim și gardul căci, uite, când ajunge cineva aici la templu, vede poarta vopsită și gardul în asemenea hal, ce spune?

— Maestre, se poate? Vopsesc gardul imediat!

Gardul era lung, așa că i-au trebuit două zile tânărului ca să termine treaba, dar a treia zi era nerăbdător să vină Maestrul, mândru de ceea ce făcuse. Acesta a venit i-a cerut să-l vopsească și pe interior.

Enervat că el venise să învețe să lupte și era pus să vopsească, tânărul a ieșit fugind din curtea templului, plângând de nervi.

Ceea ce nu înțelesese el era faptul că Maestrul văzuse că avea încheieturile slabe și vopsitul îl ajuta să le întărească.

Mai mult decât atât, tânărul venise acolo ca să învețe, nu să presupună el ce este bine și ce este rău, și ar fi trebuit să urmeze cu strictețe cuvintele Maestrului.

O altă pildă ne vorbește despre sacrificiul pe care trebuie să-l facă fiecare candidat.

— De unde vii?, l-a întrebat Maestrul pe cel venit la templu.

— Din vale, i-a răspuns smerit acesta.

— Pari sărăcăcios, ce familie ai?

— Sunt orfan, mama ne întreține și mai am un frate mai mic.

— Din ce trăiți?

— Avem o capră care ne dă lapte.

— Dacă vrei să fii ucenicul meu, adu-mi capra, i-a zis Maestrul!

Această încercare la care a fost supus profanul nu a fost nicidecum una ușoară, căci i-a cerut nici mai mult, nici mai puțin, decât sursa de hrană a familiei.

Semnificația acestei încercări este renunțarea la cele materiale pentru a primi Lumina, altfel spus Cunoașterea.

O a treia pildă îi fixează în cadrul Duminicii Învierii pe călugăr și pe ucenic. În dimineața vântoasă de Paște, pe poteca de la Biserica la chilie, lumânarea ucenicului se stinge.

— S-a stins lumânarea. Îmi puteți da Lumină? a întrebat timid ucenicul.

— Cum să nu, pentru asta ai venit, să îți dau Lumină.

După alți câțiva pași, lumânarea ucenicului se stinge din nou.

Maestrul îi adresează aceleași vorbe.

Și încă o dată se stinge, iar apoi ultima dată pe pragul chiliei.

— S-a stins din nou lumânarea, a îngăimat stins ucenicul.

— Trebuie să ai grijă de Lumina primită, i-a spus în prag Maestrul. Trebuie să te mai șlefuești pentru a ști să duci Lumina.

Pilda are o încărcătură aparte. Lumina primită, Cunoașterea, se împarte fără a se divide, fără a se risipi. Dar flacăra ei trebuie să ardă. Inițierea nu e atât vederea Luminii, cât menținerea ei aprinsă în ochii însetați ai spiritului.

Din punct de vedere arhitectural, lumina definește, împreună cu umbra ce-i este asociată, lumea din jur, spațiul perceput prin simțurile omului. Lumina filtrată prin ferestrele înalte ale unei catedrale gotice, de exemplu, îi oferă privitorului și senzația de micime în fața Creatorului, dar și acea siguranță că se află pe mâini bune.

Orice colț întunecat devine o capcană, un loc potențial primejdios. Din contră, orice loc luminat devine unul iluminat.

Lumina este Centrul.

Din cele mai vechi timpuri, creatorii de frumos în domeniul construcțiilor, arhitecții, au pus în centrul operelor lor, fie că erau

piramide, fie că erau palate, Lumina. Totul, orice construcție se afla de jur împrejur, era, într-un fel, închinat Centrului iluminat.

Geometria, prin folosirea simbolisticii figurilor elementare, se află la baza oricărei construcții ce respectă principiile iluminate ale arhitecturii. Jocul dintre lumină și umbră, ca elemente ce pot oferi diferite deschideri simbolice după capacitatea de înțelegere a fiecărui privitor, conferă materializarea în operă a luminii, pentru că orice creație de acest fel există pentru ochiul omenesc doar prin acest joc.

Interpretarea pe care o dă ochiul, cu imperfecțiunile sale fizice, a dus la corectarea colonadei templelor antice, dar și la înțelegerea superioară a efectelor pe care le poate da folosirea inteligentă a luminii. În Egiptul Antic, pentru că se practicau diferite culte, inclusiv cel al Soarelui, lumina reprezenta trezirea la viață. Din punct de vedere strict arhitectural, construcțiile aveau mai multe camere care făceau o trecere subtilă de la lumină la umbră și tot așa până la întunericul complet, cel care semnifica lipsa totală a luminii, a vieții, de fapt.

Mai târziu, în Evul Mediu, exista o adevărată regie a arhitecturii, unde catedrala, cu toate caracteristicile sale, folosea la maximum efectul fascinant al luminii, pusă în slujba Creatorului. Prin folosirea adecvată a luminii, unele elemente arhitecturale au fost puse în valoare în mod deosebit, în timp ce altele au fost aruncate undeva în spate, în umbră.

Și, mai departe, așa cum lumina scoate din cel mai crunt anonimat orice element arhitectural, așa îl poate aduce mai aproape de Creator pe cel iluminat.

În limba română, cuvântul „Lumină” s-a dezvoltat în paralel cu termenul „Lume” (*lumen-luminis*, în limba latină). Lucian Blaga, fiu de preot ortodox, marele poet și filosof care a finalizat studiile la liceul „Andrei Șaguna” din Brașov (1906-1912), cel care, în anul 1933

ne-a vorbit în cartea lui „Cunoașterea luciferică” despre „mister” și adevărul „lăuntric”, a reușit să descrie în doar câteva cuvinte drumul prin lume al omului către lumină:

*„Copilul râde
Înțelepciunea și iubirea mea e jocul
tânărul cântă;
jocul și-nțelepciunea mea-i iubirea
bătrânul tace;
iubirea și jocul meu e-nțelepciunea.”*

Poemele luminii, 1919

Sfântul Nicodim Aghioritul vorbea despre distragerea atenției, folosind sintagma „paza simțurilor”. Prin aceasta el înțelegea să nu te uiți la orice, să nu auzi orice, ci să fii concentrat pe ceea ce este important de făcut.

Practicând orice virtute domestică sau publică unde controlul de sine ne restrânge acțiunile la cele bune, puterea ne ajută, iar dreptatea ne conduce în toate acțiunile, fără a uita nicio clipă de bunăvoință și compasiune, de fidelitate și obediență.

Aceste calități ne fac și pe noi mai buni, dar ne și transformă în exemple pentru toți ceilalți din jur, pentru că noi am văzut deja *Lumina*.

Ca să înțelegem mai bine și mai clar cam ce ar putea să însemne a fi în Lumină vă propun să vedem ce spunea în 1486 Pico della Mirandola, un filosof italian care a trăit înaintea anului 1500, în lucrarea lui „Discursul despre demnitatea omului,” manifestul Renașterii, dar și prima carte tipărită interzisă de Biserică.

El vorbește în această carte, care conține 900 de teze, despre ceea ce îl face pe om deosebit de animal: liberul arbitru. Doar omul are

posibilitatea de a-și alege singur drumul, „Demnitatea omului este rezultatul activității omului”, spune el.

„Părintele Dumnezeu, supremul arhitect, [...] dorea să existe cineva care să cerceteze cu atenție înțelesul unei atât de mari înfăptuiri, să-i îndrăgească frumusețea, să-i admire măreția. [...] Așadar a conceput omul, și, așezându-l în centrul Universului, i-a vorbit astfel:

O, Adame! Nu ți-am dat nici un loc sigur, nici o înfățișare proprie, nici vreo favoare deosebită, pentru că acel loc, acea înfățișare, acele îngăduințe pe care tu însuți le vei dori, tocmai pe acelea să le dobândești și să le stăpânești după voința și hotărârea ta...

Tu, neîngrădit de nici un fel de opreliști, îți vei hotărî natura prin propria-ți voință, în a cărei putere te-am așezat. Te-am pus în centrul lumii pentru ca de aici să privești mai lesne cele ce se află în lumea din jur.

Nu te-am făcut nici ceresc, nici pământean, nici muritor, nici nemuritor, pentru ca singur să te înfățișezi în forma în care tu însuți o preferi, ca și cum prin voia ta ai fi propriu-ți sculptor și plăsmuitor de cinste.

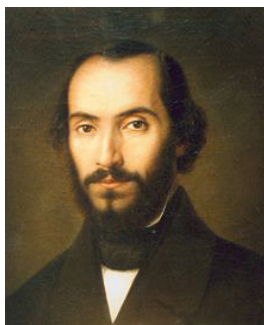
Vei putea să decazi în cele de jos, ce sunt lipsite de inteligență; vei putea, prin hotărârea spiritului tău, să renaști în cele de sus, ce sunt divine.”

(Giovanni Pico della Mirandola, Despre demnitatea omului, 1486)

Armonie!

DOUĂ SUTE DE ANI DE LA NAȘTEREA MARELUI NOSTRU ÎNAINȚAȘ NICOLAE BĂLCESCU¹

.....
RADU HOMESCU

*Nicolae Bălcescu (29 iunie 1819 – 29 noiembrie 1852) / Portret realizat în
1851 de pictorul Gheorghe Tattarescu /*

-
1. **Notă explicativă:** Informațiile, unele texte, idei și cronologia au fost preluate din *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, apărut sub egida Academiei R.S.R. în anul 1979 și realizat de Institutul de lingvistică, istorie literară și folclor al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Toate imaginile au fost preluate de pe Internet. / Evocarea lui Nicolae Bălcescu a fost susținută la Giurgiu la Simpozionul *Spiritualitate-Tradiție-Credință-Natură*, 17-19 mai 2019 și la Brașov, în Sala „Andrei Șaguna”, la 19 iunie 2019 /.

Unul dintre cei mai de seamă oameni politici și revoluționari, istoric ilustru, scriitor de talent, fost ministru în guvernul pașoptist, vizionar și patriot înflăcărat, Nicolae Bălcescu se naște la București la 29 iunie 1819 din părinți olteni originari din Bălcești, județul Vâlcea. Mama lui, sedăreasa Zinca Petreasca-Bălcescu, și-a păstrat numele și după căsătoria cu pitarul Barbu sin Petre, iar fiul Nicolae preluându-și numele Bălcescu ca nume de familie. Părinții, deținând o moșie, făceau parte din mica boierime, dar a căror avere s-a diminuat din ce în ce mai mult, după bejenia din timpul răscoalei lui Tudor Vladimirescu. Moartea prematură a tatălui său, în 1824, pe când fiul Nicolae avea doar 15 ani, a făcut ca modesta avere să se diminueze și mai mult, dincolo de suferința lui și a fraților Costache, Barbu, Sevasta și Marghioala Eleni.

Din anul 1832, Nicolae Bălcescu devine elev la Colegiul „Sf. Sava” unde-l cunoaște pe Ion Ghica care îi devine mai mult decât prieten. Acesta, având o cultură solidă cu bogate cunoștințe de istorie universală și națională, devine un factor de influență asupra viitorului camarad, inclusiv un părtaș de idei. De la profesorul bănățean Eftimie Murgu, Bălcescu își însușește primele noțiuni de filosofie. Între anii 1846 și 1848 audiază cursurile poetului patriot polonez, Adam Mickiewicz, ale lui Jules Michelet și Edgar Quinet în cadrul Collège de France.

La 19 ani se angajează în armată cu gradul de iuncher și predă ca învățător cunoștințe elementare, precum și lecții de istoria patriei la o școală destinată ostașilor, mai exact la cazarma din Dudești (București). Preocuparea dominantă a patriotului Bălcescu devine studiul aprofundat al documentelor privitoare la trecutul Principatelor Române, având ca urmare orientarea tânărului ofițer spre gruparea națională condusă de Ion Câmpineanu, la acea vreme colonel.